

Han burde møtes med omsorg og varme. Samtidig trenger han å vite hvor grensene går, hva som er rett og galt. «Den gode hjelper» viser omsorg og sier *nei* når det er nødvendig.

Men vi må også være realistiske. Den som viser den løslatte fange tillit, vil også måtte oppleve skuffelser. Poenget er imidlertid at den åpne og aksepterende holdning generelt skaper mindre tilbakefallskriminalitet enn den fordømmende og ekskluderende.

8. Fangeomsorg i lokalmiljøet.

I ethvert lokalmiljø vil det være løslatte fanger. Hvilke holdninger de bør møtes med, har jeg pekt på ovenfor. Støtt ham. Trekk ham inn i fellesskapet, i aktivisering. La ham føle solidaritet. Men still også *krav*, til ham som til alle andre. Også han bør få klargjort *konsekvensene* av ikke å etterleve kravene, av ikke å følge spillereglene.

«Steng tyven ute», er et slagord som brukes for å oppfordre folk til å gjøre husene sine mer innbruddssikre. Sikkert fornuftig. Men anvendt med tanke på det sosiale fellesskap i lokalmiljøet, burde parolen heller lyde slik: «Slipp tyven inn».

Enkelte lokalmiljøer har et fengsel. Kommuner vil gjerne ha et fengsel innenfor sine grenser. Det har med sikre arbeidsplasser å gjøre. Men folk flest ser helst at fengselet blir plassert i en annen ende av kommunen enn der de selv bor. Denne motvilje mot å ha fengselet i eget lokalmiljø forsvinner som oftest når de lokale fengselsmyndigheter går ut og orienterer, og bokstavelig talt inviterer «nabolaget» til kaffe i fengselet.

Vi ønsker at fengselet *ikke* skal være et isolert fremmedelement i lokalmiljøet. Bedre er det om fengselet kan få i alle fall et snev av å være integrert i lokalmiljøet. Det åpner for at lokal-

Framtidens utfordringer

Av Solveig Heim og Jan Olav Røed

Vi aner spennende framtidsutsikter for kirken og fangeomsorgen dersom det lykkes å bringe utfordringene fra møtet i Fyresdal fram og opp i dagen. Ikke slik å forstå at fangeomsorg skal være noen hovedsak for diakonien, men den bør regnes med på linje med andre aktuelle oppgaver. Vi vil gi honnør til biskop Bergan som inviterte seg selv til diakonikurset da han fikk høre

miljøet rundt fengselet kan bli en støtteressurs for fangene. Fangen har behov for besøk av personer som ikke er fengselsansatte. Jeg minner i den forbindelse om den verdifulle besøkstjeneste som Røde Kors organiserer. Idrettslag og andre organisasjoner kan bidra til aktivisering for fangene innenfor fengselssområdet, og unntaksvis også utenfor dersom sikkerhetsmessige hensyn gjør det forsvarlig. Humanitære organisasjoner kan med sine tilbud fylle noe av fangens behov for fellesskap og kontakt med omverdenen. Og her i Fyresdal vet jeg at Kirken gjør en fin innsats bl.a. ved å organisere kirkeskyss for de fanger som vil besøke kirken. Derimot tror jeg mindre på verdien av å underholde fangene. Det fangen trenger er først og fremst aktivitet og kontakt, – ikke passiv underholdning.

D

at fangeomsorg var temaet. Likeledes gir vi honnør til Rolf B. Wegner. Det er ingen selvfølge at øverste fengselsmyndighet i landet skulle ønske å delta i et kirkelig møte om fangeomsorg. Denne positive holdningen må kirken vite å verdsette. Det manglet da heller ikke på oppfordringer fra deltakerne på møtet i Fyresdal om å få kirken på banen snarest. Dette er viktig hvis kirken skal være med på å legge premissene for samfunnets fangebehandling i framtida. I disse tider hvor det ropes etter strengere kontroll og økende isolasjon av fangene, må kirken opptre som vaktbikkje, slik den alltid skal når det gjelder å verne om menneskeverdet.

Det forslaget til ny fengeselslov som nå foreligger, går inn for en større differensiering av fangene og soningsformene. Den strengeste formen for soning vil medføre større grad av isolasjon enn dagens ordning og den mest åpne innebærer at deler av straffen kan sones i hjemmet. Totalt sett er dette begynnelsen på en revidering/fornyelse av kriminalomsorgen som følger utviklingen i andre land og som gjør det mer aktuelt enn noen gang å drive fangeomsorg i nærmiljøet. Nå kan ikke kirken lenger slå seg til ro med at det finnes fengselsprester.

Forts. neste side

DIAKONI OG KRIMINALOMSORG

Prostidiakonen oppfordret på diakonikurset lokalmenighetene rundt landets åpne soningsanstalter til å prøve å få i stand kirkeskyss og fengselsbesøk der dette ikke allerede eksisterer. Selv har han også gode erfaringer med å bruke innsatte som selv ønsker det, i konfirmantundervisning der dette har latt seg ordne. Per Emanuelsen er dessuten allerede i gang med å planlegge en konferanse 8. – 10. juni i år, med temaet: «Hva kan lokalmenigheten tilby det lokale fengsel, og hva kan det lokale fengsel tilby den lokale menighet?» Konferansen vil sannsynligvis bli holdt i Fyresdal, men vil være åpen for deltakere fra hele landet.

«... som om dere var fanger sammen med dem»

Som det kom fram under møtet i Fyresdal, er det mye menigheten kan bidra med i forhold til kriminalomsorg: Samfunnstjeneste skal være utbygd over hele landet i løpet av første kvartal i år; hybler og leiligheter til disposisjon for løslatte er det alltid behov for; og fremfor alt åpne og inkluderende fellesskap, med mennesker som trosser fordommer og frykt for det ukjente, for å følge Bibelens oppfordring om å huske på dem som sitter i fengsel,» som om dere var fanger sammen med dem» (Hebr. 13,3). En slik omtanke og identifisering som det her er snakk om kommer ikke av seg selv og langt mindre ved å mure seg inne i kirkerommet og vente på at fangene skal bryte seg inn.

«Menigheten er kalt til å være et tilfluktssted, til å være åpne og trygge fellesskap som driver oppsøkende arbeid for å nå fram til mennesker med nærhet og omsorg». Slik er det formulert i Plan for diakoni i Den norske kirke, under avsnittet om menig-

Kyrkja og dei innsette

Av Per Emanuelsen

I alle bygder og byar finst nokon som har site inne. Dei er som deg og meg, og kanskje har fleire av oss begått same brotsverket.

Rettsapparatet straffar løvbrytarar. Enkelte løvbrytarar som vert straffa, opplever å bli ilagt tilleggsstraff av folk på heimplassen, eller andre etter lauslatinga.

Også inn i kyrkjelege rekker kan ein oppleve å høyre: «Nei, slike kan vi ikkje gjera noko for», eller «Kyrkja er for dei truande, og her må vi halde klare liner».

Misforstå meg ikkje dit at eg meiner kyrkjegjengarane i Vest-Telemark er så prektige. Det finst mange mislukka kyrkjegjengarar. Men – utfordringa er berre den at kyrkja har plass til så mange fleir mislukka menne-

heten i lokalmiljøet. Videre står det: «Menigheten har ansvar for å videreformidle sin erfaring og kjennskap til enkeltmenneskers eller grupper livssituasjon og på den måten være pådriver i forhold til de lokale myndigheter.... Diakonien forankring i den kristne tro og dens tilknytning til menighetens fellesskap, innebærer også at menigheten på en særlig måte er kalt til å møte de åndelige eller religiøse behov som ofte ligger i menneskers nød og smerte med budskapet om Guds kjærlighet i Jesus Kristus.»

D

ske, og kyrkja er eigentleg rekna for nett slike. Anten du har mislukkast i skule, arbeid, familie, eller er skikkeleg skuffa over deg sjølv.

Ved lauslatinga vert fleire stilt overfor store problem i høve til: Kor skal eg bu, kva kan eg gjera, eg treng støttespelarar rundt meg, osv.

I mitt arbeid som prostidiakon hender det eg får spørsmål: «Kan du hjelpe meg med dette?»

Arbeidskontoret og sosialkontora gjer eit godt og dugeleg arbeid i høve til slike utfordringar. Arbeidstreningsprosjekt finn ein i dei større byane. Men utfordringa er eigentleg og ei stor utfordring for kyrkjelydane. Korleis tek vi imot dei som er ferdige med soninga? Isolerar vi dei, eller inkluderar vi dei? Kva med haldningane våre?

Eg vil gjerne utfordra kyrkjelydane og den einskilde på to ting:

1. Har nokon bolig som kunne disponerast av ein som ikkje har ein stad å bu?

2. Er det nokon som kan hjelpe til med å skaffe arbeid til ein som har vanskeleg for å få noko å gjere?

Og dersom nokon har gode forslag til korleis kyrkjelydane kan inkludera dei lauslatne – ja, så tak endeleg kontakt med meg.

D